Yağmur ve TOPRAK

Âmâlimiz efkârımız ikbali vatandır.

N. KEMAL

BU SAYIDA

Sayı : 2 **15 Krş.** **1 Ağustos 1948**

BASINIMIZDA KÖYLÜ

BİTLE TEDAVİ

Şevket Rado, 15 yıl Anadolu'da dolaşan bir hekimle konuşmuş. Köy sağlığının acıklı durumunu belirten doktor şöyle bir olaydan da bahsediyor: «Hasta onbeş gün gidip geldi. Her seferinde gözünü temizleyip tekrar kapatıyordum. Onbeşinci günü bezleri açtığım zaman ne göreyim? Pamukların içi bit dolu. «Ne yaptın?» diye avazım çıktığı kadar bağırdım. Nihayet itiraf etti. Komşusunun gözü de bir zaman böyle olmuş, iyileştirmek için gözüne kapadığı beze iltihabı yiyip bitirsin diye bit doldurmuşlar. Gözü iyileşmiş. Bizimki de komşunun tavsiyesini tutmuş öyle yapmış...» Akşam: 20-6-948

ÇOK ŞÜKÜR

Bir köy öğretmeninin notlarından bir kaç parçayı buraya alıyoruz: «Çok şükür, bugün yaptığım temizlik yoklaması her zamankinden iyi : elli öğrenciden dördü bitsiz çıktı. Yakaları açıyorum, tabii kir içinde. Bitlerin üçü dördü bir arada». «Elli çocuk arasında okulun açılışından marta kadar hiç çamaşır değiştirmeyen 3, bir defa değiştiren 29, iki defa değiştiren 10 kişi» «Bizim köyde ayağına kundura giyen kadınlar yüzdebeşi geçmez.» Mahmut Makal: Varlık sayı 335.

ZAVALLI ANADOLU

Anadoluyu hiç gezmeyenler, Türk köylüsünün hudutsuz ıstıraplarını ne bilirler ne de bunları bilenlere inanırlar. Köylüler, bir avuç ağanın yumruğu altında bir soğan ekmeğe çalışırlar. On kişi, ana baba, oğul gelin, damat kız, bir kara dam altında yatarlar, dersiniz. Ya aklınızdan yahutta yabancı uşağı olmanızdan şüphe ederler. Köylü sarı sıska öküzü ile yan yana aynı boyunduruk altında çift sürer, yahut kazma ile tohum eker diyecek olursunuz «yalan» diye haykırırlar.

Son günlerde bazı İstanbul gazeteleri, Anadoluya muharrir salmaya başladılar. Bunların gönderdikleri yazılar, derhal matbuatta birinci plâna geçti. Her tarafta «Allah Allah, demek böyle berbat ha» sesleri yükselmeye başladı. Evet, böyle ya. Hattâ o kadar berbat, o kadar korkunç ki, insanın aklı durur, yüreği parçalanır. Anadolu hâla ortaçağ hayatı yaşamaktadır. Bu bir hakikattir. Evet Anadolu, uçsuz, bucaksız bir viranedir. Kelkâhya sayı 38.

ÇUKUROVA KÖYLÜSÜ

Köydeki bir vatandaşın mektubundan şu kısmı alıyoruz: «Çukurova, onbeş saat uzayan yaz güneşinin altında, buram buram biten insanların kampıdır. En kalbi nasırlaşmış insanın (eğer görmüşse) gözünü yaşartacak hayat faciasının aktörleri, buradaki köylülerdir. Her gün onbeş saat yarma pilavı küflü somunu ile 10 liraya bir hafta kazma sallayan insanların hayatı, kelimelerle tarife gelmez kanaatindeyim... «Millet sayı : 124

HALKIN DİLİ

Nadir Nadi yazıyor: Anadoluda sel dâvası, asırlardan beri bırakıldığı yerde duruyor. Fazla yağmur yağar, ovaları sel basar, bir yılın emeklerini alıp götürür. Kuraklık olur, tarlalarda mahsul kavrulur, halk yine perişandır.» «Çocuklara rasladım, hemen de çıplak gibiydiler. Kiminin sıtmadan davul gibi şişmiş karnı, kiminin neden olduğu bilinmez yaralı cildi. Kiminin şusu kiminin busu vardı. Çoğu zayıf, hemen hepsi bakımsızdı.» Cumhuriyet 22-6-948.

VAATLER ve HAKİKATLER

İlk Osmanlı padişahından günümüze kadar bazı devlet büyüklerinin köylüye ait düşüncelerini geçen sayımızda sunmuştuk. Hepsi de birbirlerile yarış edercesine methüsenada bulunmuşlar, ona velinimet ve efendi nazarile bakılmasını emir ve telkin etmişlerdir. Köylünün köle hayatı sürmesine asla göz yumulmıyacağını en açık bir ifade ile belirtmişlerdir. Sadece devlet adamları değil, birçok aydınlar, sanatkâlar, yazıcılar da aynı yarışa katılmışlardır. Hattâ birinci Büyük Millet Meclisi mebuslarından bazıları iktidara köylünün getirilmesi fikrini savunmuşlardır. Bir meb'us (Mahmut Esad): « O tabaka reiskâra gelmedikçe bu memleketin mukadderatını doğrudan doğruya eline almadıkça felaha doğru yürümenin imkânı yoktur.», Başka biri (Hüseyin Avni): «Hiç kimse iftihar etmesin herşey köylünündür.», diğer biri de Ahmet Ağaoğlu): «Onsuz, bu devlet ve millete hayat ve necat yoktur.» demiştir.

Köylü namı hesabına ortaya atılan vaatlerin bir kısmının üzerinden 600 yıl geçmiş, bazılarının ise mürekkebi kuruyalı henüz çok olmamıştır. Fakat neyliyelim ki bu vaatler köylünün en ufak bir derdine bile çare olamamıştır. Bütün bu vaatler, yukarıdan ve köyün dışından geldiği için; sedef pullardan yapılmış küçücük, cicibici oyuncak kuleler gibi ufak bir fiske ile dağıtılmış, hiçe indirilmiştir. Dün ve bugün köylümüzün içinde çırpınıp durduğu acı hakikatler ise vaatlerin yüzünü kara çıkarmıştır. Vaatler ne kadar umut verici, ne kadar sevindirici ise hakikatler de o kadar dehşetli, o kadar üzücüdür. Halk türkülerine, şiirlerine, ağıtlarına kulak verin, kırk yılda bir her nasılsa köyü gezip gören yazarların hayretle yazdıklarını okuyun. Köyü yakından tanıyanlarla dertleşin. Köylü ile halleşin. Adem babadan kalma ziraat usullerini, kırık dökük tahta sapanları, ana toprağın bitmez tükenmez ıstırabını cozurdata cozurdata giden kağnıları, kaburgaları dışarı fırlamış, arık, yorgun öküzleri görün. Köylüyü içinden çıkılmaz bir hale düşürmüş olan düzenlerle karşı karşıya gelin. Hepsinde de ayni iniltiyi, ayni sızlanışı bulacaksınız. Hepsi de size, o acı, o açık hakikatı; parlak vaatler madalyasının arkasındaki çıplak hakikati anlatacaktır.

Ve köylü kendi varlığının şuuruna ermedikçe, bu şuurlanışın verdiği ışıkla asırlık uykusundan silkinip kalkınmadıkça tepeden inme vaatler her kimden gelirse gelsin hayal olmaktan ileri geçemiyecektir. Hakikatler ise o nispette acı, kırıcı olmakta devam edecektir. «Boynu yularlıdan meymenet gelmez» diyen köylüyü, kurtaracak yine kendisidir. Alnındaki kara yazıyı ancak kendisi silecek, kendisi değiştirecektir. İşte o zaman kendi uyanışı, kendi kuvveti yüzü suyu hürmetine bu memleketin hakiki hâkimi ve efendisi olacaktır.

Her bakma toprağa toprakta neler yatır,

YUNUS

BİR TÜTÜNCÜ KÖYÜNÜN YILLIK Gelir — Gider Tablosu

Bundan önceki yazımızda orta Anadolu'dan bir rençber köyünü ele almış sahip oldukları topraklara göre köydeki aile tiplerinin yıllık gelir ve giderlerini rakamlarla tesbite çalışmıştık. Bugünkü yazımızda da Karadeniz kıyılarında bir tütüncü köyünü ele alacağız. Bahis konusu yapmak istediğimiz Asarağaç köyü göğsünü Karadenize açmış Karadağ adındaki yemyeşil bir dağın eteklerindedir.

Köyün bir miktar arazisi bu dağın eteklerindeki yakalarda diğer bir kısım arazisi de Kirazlık istasyonundan denize doğru uzayan Çarşamba ovasındadır. Yakalara tütün, ovalara mısır kavun, karpuz, sebze eken köy halkının hemen hepsi de Yunanistandan gelme mubadil muhacirlerdir. Köydeki tütüncüleri sahip oldukları topraklara göre boylara ayırdığımızda karşımıza dört aile tipi çıktığını görürüz. Dönüm hesabiyle aşagıya alıyoruz!.

Rençber	Ev	Toprağı	ektiği
Büyük tütüncü	2	50	60
Orta »	25	25 — 35	20
Küçük »	45	15	15
Topraksız	8	—	—

Şimdi biz burada köyde sayısı (25) eve varan orta tipteki bir tütüncünün 1946 mahsul yılındaki durumu üzerinde duracağız. Yaptığımız inceleme köy kahvesinde öğretmenlerininde bulunduğu kalabalık köy halkı huzurunda yapılmış ve aşağıdaki sonuca varılmıştır.

Bir çiftle (20) dönüm eken orta bir tütüncünün durumunu gösterir yıllık gelir gider tablosu.

GELİR

	lira
1000 kilo Tütünden Kilosu 4 liradan	4000
Sebzeden	1000
Mısırdan	300
Yıllık gelir	5300

GİDER

Satın alınan eşya	Lira
Giyim eşyası 6 nüfusa	520
Ev »	100
Kibrit, sigara	108
Vergi köy salması	100
Tütüncüler bankasına % de 5 ler	200
Öküz taksiti	150
Irgat ve tonga ücreti	600
Çarık (ameleye)	25
Samsuna gidiş masrafı	50
Sabun, tuz, gaz, pekmez	90
Şeker, çay, kahve	150
Doktora, ilâca	50
Tarla kirası	30
Banka faizi	150
Ekmeklik mısır	500
Yağ, pirinç, bulgur (kumanya)	400
Et	120
Hayvan yemi	400
Tamirat (ziraat aletleri)	100
Gider yekûnu	3843
Gelir	5300
Gelir fazlası	2457

Harp yılları içerisinde tütün piyasasının en fazla yükseldiği 1946 mahsül yılında elinde 2457 lira, giderinden fazla bir para kalan bu aile, aynı yıl içe-

risinde bu paranın iki bin lirasile oğlunu evlendirmiş, üç yüz lirasına da evine bir radyo almıştır. Tütün satışı bir nevi kumara benzer Amerikalılar bu sene Türk tütününe rağbet göstermedik lerinden 947 mahsulü bir sene öncekine kıyasla fiyatlarda yüzde kırkla, yüzde elli bir düşüklük göstermektedir. Bu da obir yandan gider durumları aynı kalan köylünün geçimini güçleştirmekte ve hattâ onu eski yıllarda olduğu gibi bankasına, bakkalına, çakkalına borçlu düşürmektedir. Dikkatimizi çeken bir noktayıda işaret etmeden geçmiyeceğiz. Aynı gelir yılı içerisinde orta Anadolu köylüsünün vergi ve köy salması 200 lira tutmuşken bunun dört-beş misli kazanca sahip tütüncü köyünde bu teklifatlar bu miktarın yarısına inmektedir.

Burada okuyucularımıza bir fikir vermek üzere Orta Anadolu'daki ayni tip rençberle bu tütüncü köyünün kazanç ve giderleri üzerinde kısa ve topluca bir mukayese yapmağı faydalı buluyoruz.

75-100 dönüm arasında hububat eken bir orta Anadolu köylüsü ile 25 dönüme yakın tütün mısır ve sebze eken bir Karadeniz köylüsünün yemelerinde, giyimlerinde hülâsa bütün bir hayat seviyelerinde ne kadar belirli ve açık bir fark olduğu yukarıdaki rakamlar bundan evvelki sayımızdaki rakamlarla karşılaşınca kendiliğinden meydana çıkar. Meselâ: tütüncü ailesi altı nüfuslu ailesinin giyim, kuşamına yılda asgarî 450 lira bir para harcamışken, ayni tipteki orta Anadolu köylüsü bu iş için aynı nüfusa sahip ailesine ancak 150 lira harcamıştır. Diğer taraftan dikkati çeken bir nokta da et, kahve, şeker, çay gibi keyf ve gıda maddelerine Samsun köylüsü, 300 liraya yakın bir para harcadığı halde Orta Anadolu köylüsünün, bu gibi maddeler, yılda bir defa bile kapısından selâm verip geçmemiştir.

Burada şu noktayı da hatırdan çıkarmamak gerekir ki bu rakamlar sadece dünyanın kalite itibarile en güzel (uç maden tütünleri) ni çıkaran Samsunun kıyı bayundaki sekiz-on köyüne münhasır kalır. Kıyıdan bir kaç saat içerlere gittiğiniz zaman halkın hayat seviyesinde, tütüncü köyleri ile mukayese kabul etmiyecek şekilde muazzam bir fark görürsünüz. Değil et, şeker yemek ömürlerinde bir defa bile belki beyaz ekmek yüzü görmiyen bu köylüler, en bolluk yıllarda bile kara ekmeklerini

Mahmat Köyünden Memiş

Bir çift sözü var,
Mahmat köyünden efendimiz Memiş'in:
Derdini dağlara yazar,
Kara toprakta kuru canla gezer.

Gel! demişler
gelmiş
Mahmat köyünden Efendimiz Memiş,
Öl! demişler,
ölmüş.

Nutuklar bağırılır adına,
marşlar söylenir,
iri lâflar edilir iri kitaplarda,
ne gözü seğrir, ne kulağı çınlar;
Mahmat köyünden efendimiz Memiş
çevirmiş başını bulutlara bakar.

Yel üfürür, sel götürür gençliğini;
gurbet alır da vermez.
Çarıklarına geçer hükmü;
yol döşer, yürüyemez
kumaş dokur, giyemez
bal yapar arısı, yiyemez..
Elleri böğründe kalır,
alışmamıştır gülmiye;
vâdesi yetmeden ölür Memiş.

Ali VURGUN

Uyğulama Bahçesi Müsabakası

Her okulu bir uygulama bahçesine kavuşturmanın yeni ve ileri eğitimin ülküsü olduğunu bilirsiniz. Köy okullarımıza birer uygulama bahçesi sağlanmasının kanunla emredilmiş olduğunu da bilirsiniz. Uygulama bahçesi bulunmayan köy okulu, laboratuarı ve ameliyathanesi olmayan hastahaneden farksızdır. Onun için okulu bahçeye kavuşturmanın yollarını aramak, öğrenmek lâzımdır. Okul işe yarar vatandaşlar yetiştirmek içindir; ona çalışır. Bir köy okulunda uygulama bahçesi olmazsa o okuldan yetişenler; orneğini çok gördüğümüz işe yaramaz, lâf, dedikodu kendinden başka bir şey beğenmez, beceriksiz, giyim kuşam adamı olurlar. Köy eğitmen ve öğretmenleri arasında bu bakımdan başarılı işler gören meslekdaşlar vardır. Onların bilinçli ve metodlu çalışmalarından diğer meslekdaşların faydalanabilmeleri bu çalışmaları onlara duyurmak ve tanıtmakla mümkün olabilir. Bu alanda, henüz başarı elde edememiş olan meslekdaşlar iyi örnekler görecek veya bu alandaki başarılı işleri anlatan yazılar okuyacak olurlarsa bunlardan kendi işleri hesabına faydalanmaya çalışacaklardır.

Köy okullarında görevli meslekdaşların durumlarını ve ihtiyaçlarını gözönünde bulundurarak onlara faydalı olmayı amaç edinen dergimiz arkadaşlarımızın güç şartlar içinde başardıkları her çeşit işleri türlü fırsatlarla aksettirmeye çalışacaktır. Uygulama bahçesine ait müsabakamız bu alanda atılan ilk adım olacaktır. Dergimiz uygulama bahçesini, köyün bünyesine ve ihtiyaçlarına en uygun eğitimi gerçekleştirmenin ana şartı olarak telâkki etmektedir. Onun için bu işte hem meslekdaşların çalışmalarını değerlendirmek, hem de onlara faydalı olabilmek düşüncesile köy eğitmen ve öğretmenleri arasında bir müsabaka açmayı uygun bulduk. Müsabakanın şartları şunlardır:

1 — Okulun uygulama bahçesinden niçin ve nasıl faydalanmak lâzımdır? 2 — Bulunduğunuz köyde okulun uygulama bahçesinden nasıl faydalanıyorsunuz? 3 — Kaç öğrenci ile nekadar büyüklükte bir bahçeyi işleyebiliyorsunuz 4 — Okulunuza ait uygulama bahçesinin 1/500 ölçüsünde vaziyet plânını basılmaya elverişli bir şekilde siyah mürekkeple temiz ve düzgünce çizerek yazınıza ekleyin. Soruların cevabını üç sahifeyi geçmemek şartiyle okunaklı yazınız ve ekim ayına kadar bize gönderiniz. Yazı ve plânlar uzman kişilerden teşkil edilecek bir heyet tarafından incelenecek ve böylece derece alanlar tayin edilecektir. Birinci, ikinci, üçüncüden başka diğer derece alanlara da değerli kitaplar armağan edilecektir. Ayrıca, derece kazanan yazı ve plânlarla müsabakaya katılan öğretmen ve eğitmenlerin adları dergimizde yayınlanacaktır.

---

yağsız pancar ve kelem çorbasına banarak gıdalarını temin ederler.

Yurdun diğer bölgelerinin geçim durumlarını gösteren yazıları oralarda bulunan arkadaşlardan bekliyoruz...

H. A. HARMANDALIOĞLU

Köylünün Kerameti

Samsundan gelen haberlere göre, köylerde nüfus başına ayda 40 - 100 gram şeker düşüyormuş. Şu karne vesilesile köylünün şeker yüzü görmediği anlaşıldıysa eğer, bu bile bir kazanç olacak. Elbette şeker köye kadar giremez. İşte hesabı : şehirde oturanları 6 milyon farzetsek ve bunlara - Ankarada olduğu gibi - her ay nüfus başına iki kilo şeker ayırsak yılda 144 milyon kilo tutar. Bu yekûna şekercilerin ve şekerli madde yapanların harcadıkları dahil değil. Halbuki Türkiyenin şeker istihsali 90 milyon kilodur. Ayda ikişer kilodan ancak 3,5 milyon nüfusa yetebilir. O halde üzümün tanesi bile yetişmeyen Karadeniz köylülerine acı ahlat pekmezini parmaklamaktan başka bir şey kalmıyor demektir.

Haydi diyelim ki, şeker köylü için lükstür. Öyleyse et neyin nesidir, ona ne buyrulur. Resmi rakamlara göre, köyde yetişkin nüfus başına yılda 1936 da 4, 1944 de 4,5 kilo et düşmektedir. Köylümüzün et yüzü görmediğini şimdiye kadar bir çok kimseler yazdı. Fakat bu konuda tanık bulmak gerekirse Maraş milletvekili H. R. Tankut'un köylerimiz adlı kitabını gösterebiliriz. Orada, şu çeşit cümlelere, sayfalara rastlayacaksınız: «Ömründe et yüzü görmeyen bu zavallılar, bulgur pilavlarını da yağsız yiyorlar». «Köylü, etin, sütün, yağın ne demek olduğunu bilmez gibi görünüyorsa bu, ona kavuşmanın kabil olmadığına inandığı içindir». «Evet herkesin kazanı kapaklı kaynar. İçinde et mi dert mi var bilinmez. Ama bugünkü köylünün ne yediğini bilmek için mutlaka kazanın kapağını kaldırmak gerekmez. Onların midesi yüzlerinden de anlaşılıyor. Ve başlıca dertleri koyun yurdunda et yemezlikten doğup büyüyor.»

Haydi diyelim ki et de şekerin kardeşi. Fakat yağ, süt, yumurta neyin nesi. Yine resmi rakamlara göre yılda her köylüye iki kilo içyağı, 70 kilo süt, 28 adet yumurta düşüyor. Doğu köylerinde Tetkikler adlı kitabında R. F. Olcaytuğ, bakınız yağ yatağı zannedilen Trabzon köylerindeki yağ durumunu nasıl anlatıyor. «Yemek pişirilen kabın üstüne ufak bir torbaya koyup astıkları bir nevi kalitesi düşük yağ, tencereden yayılan hararet tesiriyle damla damla kaba akar. Ve ekseriya 5-10 damla yağ ile iktifa olunur. Yani yağ Doğu karadeniz köylerinde bir iksir hasisliğiyle sarfedilir» Bu hususta sayfalar dolusu misal vermek mümkün, fakat ne çıkar. Biz de sadece Düzce köylerini anlatan Vatan gazetesi muharriri gibi «Köyde yumurta, tavuk, tereyağı bolluğu artık efsane olmuş» deyip geçelim.

Yazılıp çizilenlere bakıyoruz, resmi neşriyata, istatistiklere bakıyoruz; köylü et yemiyor, şeker yemiyor, yoğurdunu, sütünü, yumurtasını da yemiyor. O halde nasıl yaşıyor. Ya bu istatistikler yalan söylüyor, yahut keramet bizim köylümüzde de biz bilmiyoruz. Hikmetinden sual olunmaz vesselâm.

Cafer CAN

Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker,
Gökten ecdat inerek o pâk alnı öpse değer.

AKİF

TOPRAK — SU — TEKNİK

TOPRAK

Bilindiği gibi Türkiye iklim itibarile çok çeşitli bitki ve ürünlere elverişli olduktan başka, nüfusuna nisbetle tarıma yarayışlı toprakları da bol. Ama bu bolluk toprağın mutlak olarak nüfusa nispetine göredir. Yoksa toprak - nüfus nispetleri bölgelere göre düşünülecek olursa, Türkiye'de İtalya veya Belçika kadar kıt topraklı yerlere rastlandığı gibi, deniz kadar geniş, boş topraklara da rastlanır. Kimi yerde toprak âdeta arsa fiyatına satılırken kimi yerde kilometrelerce arazi sahipsiz yatar. Öyle ki, hükûmet harp yılları içinde devlet çiftlikleri kurmak istediği zaman, hiçbir ciddî itiraza uğramadan yüzbinlerce dönümlük boş toprak bulabilmişti. Demek ki tarımla uğraşan halk yığınları toprakla makûl bir münasebet kurabilecek şekilde yer değiştirmedikçe, toprak kanunu gerçekten uygulansa dahi, köylünün toprağa tasarrufu meselesi gene esaslı bir hal şekline ulaşamıyacaktır. Sonra toprak meselesi sadece, her köylü ailesinin belirli bir miktar toprağa sahip olmasile de halledilmiş olmaz. Çünkü, toprağın sulu veya kurak olması keyfiyetini haydi bir yana bırakalım. fakat ayni iklim şartları içinde bulunan sahalarda bile, yağışlı yıllarda bire 15-25 veren, kurak yıllarda ise bire 5-8 den aşağı düşmiyen verimli topraklar bulunduğu gibi; en iyi senede bire 10 dan yukarı çıkmıyan, kötü senede ise tohumunu dahi inkâr eden verimsiz topraklar vardır. Başka bir deyimle yurdumuzda diri, yorgun, hasta, hattâ ölmüş topraklar bulunduğunu söyliyebiliriz. Bu gerçek karşısında ise, diriyi daima diri tutmak, yorgunu dinlendirmek, hastayı iyi etmek, ölmüşü sağıltmak gibi büyük tarım meselelerile yüz-yüze gelmiş oluruz.

Toprağın üçüncü ana dâvası da, küçük köylü topraklarının veraset yolu ile paramparça olup köy arazisinin dört bucağına saçılmış olması gerçeğidir. Bu çok zararlı ve bu günün hukuk şartları içinde çözülmesi imkânsız mesele yüzünden, meselâ toplu 100 dönümlük toprağı bulunan bir küçük köylü, birbirinden kilometrelerce uzak 8-10 tarla halinde 300 dönümlük toprağa sahip bir orta köylüden daha elverişli veya kârlı bir durumda bulunur.

SU

İnönü'nün «Benim saçım yağmur için gökyüzüne baka baka ağardı» demesi bir gerçeğin ifadesidir. Gerçekten, Türk köylüsünün gökyüzüne baka baka yalnız saçı ağarmakla kalmıyor, daha kırkını aşmadan ruhu da tamamile ihtiyarlıyor. Gök onu o kadar çok aldatıyor, bekletiyor ve üzüyor ki, ekincilik yolu ile kendisi ve ailesi için devamlı bir refah sağlamak ihtirası şöyle dursun, yavan ekmeğini her zaman bulmak ümidini bile besliyemiyor. Hayatı bu kadar gökyüzüne bağlı bir halkın neş'esiz, iddiasız, kaderci ve felâketleri umursamaz olmasından daha tabii ne vardır? Eğer yaratıcı bir el akar suları bağlamak, gölleri kanallamak, yağmur sularını toplamak, arteziyen kuyuları açmak.. gibi usullerle Türkiyenin ekim alanlarını sulamıya muvaffak olsaydı, yalnız bu sayede memleketin maddî refahını emniyet altına almakla kalmaz, Türk köylüsünün

o uyuşuk ruhunu da silkeler, uyandırırdı. Fakat ne yazık ki biz, 25 yıllık Cumhuriyet devrimizde, değil kuraklığa çare bulmak, taşkınlardan korunmıya bile muvaffak olamadık. Bu gidişle yalnız İnönü'nün değil, daha birçok devlet başkanlarının saçları göğe baka baka ağaracaktır.

TEKNİK

Evet, toprak ve su köylü yaşayışında ne kadar önemli yer tutarsa tutsun, bence zamanımızın asıl aktüel dâvası, daha ziyade bir üretim araçları, bir teknik dâvasıdır. Çünkü toprak ve su meseleleri, meselâ devlet eliyle bir dereceye kadar halledilseler dahi, köylünün tekniğe ne yolda ulaşacağı belli olmadıkça, daha türkçesi, atla öküzün yerine traktörü, kağnının yerine jip arabasını nasıl koyacağı sorusuna cevap verilmedikçe gelecek refahlı Türkiyenin sosyal çehresini tasavvur etmek imkânsızdır. Bir kere hükûmet harp yılları içinde meydana getirdiği ve bazılarını hâlâ işletmekte bulunduğu Devlet Çiftliklerile köylüye fiilen ispat etmiştir ki, bugün öküzün çektiği karasapanla çift sürmek «çöple toprak karıştırmak» dan farksızdır.

Yerköy ile Kırşehir arasındaki Malya çiftliğinin, şimdiye kadar üstünde hayvan ayaklarından başka birşey dolaşmamış olan yüzbinlerle dönümlük toprak düzlüğü bu yıl «duvar gibi dayanılabilir buğday» ile «akasya fidanlığı gibi çavdar» bitirmiştir. Yetkililerin kanaatince 30.000.000 liralık muazzam bir servet, makine ile çiftleşen toprağın karnından fışkırarak, halkın şimdiye kadar «çöl» sandığı düzlüğü bir altın başak denizi haline getirmiştir. Bunu gözüyle gören köylü traktöre âşık oluyor, amma neylesin ki bu aşk masallardaki Keloğlan'ın Bey kızına vurulmasından farklı değildir.

Sayısız sosyal ve ekonomik meslelere gebe olan bu dâva, yani hem her köylünün kendine mahsus toprağı olması, hem de modern tarım araçlarından faydalanması imkânı, hâlâ 15-20 yıl önceki çözülmemiş halinde duruyor.

Edip EKİNCİ

ŞAHNA

Kırk üç yılı şahna tayin ettiler
Her biri bir köye oldu hökelâ
Bolca rakı içtiler kuzu yuttular
Çiftçinin başına oldular belâ

Bazı zavallıdan başlı başlı aldı
Kontrollar haftada biyol geldi
Bekçiler göz yumdu köylüler çaldı
Bazı arsızlar da verdiler sile

Şu hayın şahnalar çok hile etti
Köylüler kocaman tığı sapıttı
Ambar başındaki toz toprak kattı
Temiz arpa buğdaya bile bile

Su içme bilmeyen çay - ağsı oldu
Yedi gayganayı pay - ağsı oldu
Giyindi paltoyu köy - ağsı oldu
Hoğladılar kıza geline dula

Ne çoğunuş şahnaların bekârı
Bu yıl döndü mühlüzlerin tekeri
Bazı köyler doldurmadı dekarı
Sonuna bakalım bu işin hele

Sıra ile şahnaları gördüler
Aş yerine sini börek verdiler
Altlarına kutnu döşek serdiler
Çoğu hasret idi evinde çula

Okuyup yazma bilmeyen hep şahna oldu
Ne yapmalı iş evvelden bozuldu
Ali İzzet de rüşvet bir bardak aldı
İçmedim suyunu ben güle güle..

Aşık Ali İZZET

ZİYA PAŞA DİYOR Kİ

Ziya Paşa, 1284 yılında Londraya giden Abdülaziz'e bir arzuhal verir. Bu arzuhalde, imparatorluğun çöküş sebeplerini, «herbiri verem illeti gibi devleti içinden yiyip bitiren fenalıkları» bir bir sayar döker. Bu çöküşün önüne geçilmezse asırlarca şerefle hakimiyet süren bir milletin esir düşeceğini gayet acı ve ağır bir dille anlatır. Ve «altıyüz senelik bir devletin namusu ve haysiyeti berbat oldu... Buna insan olan nasıl sabır ve tahammül edebilir» der. Biz buraya bu arzuhalin köy ve toprak meseleleriyle ilgili kısımlarını alıyoruz. Ancak, bugün için anlaşılması çok güç olan kelimelerin yerine, daha kolay anlaşılan kelimeler koyduk. Başkaca en ufak bir müdahelede bulunmadık.

«Bir rençberin yılda yüz kuruş geliri var ise onun otuzunu vergi ve âşar ve rüsumat ve cezayı nakdilere verir ki devlet hazinesine giren ancak budur. On kuruşunu dahi çocuğuyla kendi ihtiyacına sarf eder ki ancak emeginden zatının istifadesi de bundan ibarettir. Geriye kalan altmış kuruşunu kodaman ve faizci ve zaptiye ve cerime için vermeğe mecburdur. Taşralarda âşar hususunda da ahaliyi harabeden sebeplerin birincisi meydana getirilen suiistimal ve zulümdur. Çünkü âşar işini ekseriya memleketin nüfuzlu kimseleri ya alenen yahut şirket-i hafiye ile hafiyyen alırlar. Öşür almak için bizzat kendileri ve akrabalarından olanları kol kol çıkarıp harman yerlerinde toplu duran hububatı kileye vurmaksızın tahmin tarikiyle deftere geçirirler. Ve bu tahmin büsbütün kendi insaflarına kalmış olup sekizde yedide, çok yerlerde beşte bire kadar alırlar. Biçare rençber ağzını açıp tek bir harf söyliyemez. Zira bir şey söylese hanımanını perişan ederler ve fazla olarak her köyün öşürü için üç beş gün bekleme sırasında âşarcılar ve hizmetkârları ve ahbapları eğlentiye gider gibi toplanan onbeş yirmi atlının hayvanlarını ve kendilerini köylü fıkarası besler. Ve bazı yerlerde çalgı ve köçek masrafları dahi köylüden çıkar. Bunların üzerine mültezim hakkı olarak ayrılan hububatı ambara koymak, hıfzetmek ve mültezimin istediği zaman köylünün arabası ve hayvanı ile meccanen götürmek ve o sene hububatını satamayıp kaldıkta onu tohumluk deyi istediği fiyat ile köylüye tarh ve tevzi ve ertesi sene anın yerine yeni mahsul almak ve aradan geçen müddet için faiz yürütüp bedelini yine yeni mahsul hububatından almak gibi bir çok mezalim ve haksızlık dahi vukua gelir.

Ahaliyi harabeden sebeplerden biri de tahsilât maddesidir. Babıâli tahsilat için taşra memurlarını sıkıştıdıkça vali ve mutasarrıf daireleri bayram ederler. Çünkü: çabuk tahsilât maksadiyle vali ve mutasarrıfın mühürdarı veya kethudası ve kavas başısı gibi birisi kazalara gönderilir bunlar kendi adamları ve zabtiyeler ile bir sürü atlılar oldukları halde baran-ı belâ gibi her gece bir karyeye inerler. Yem ve yiyecek köylü tarafından verilir. Eğer köylünün kudreti nakdiyesi yok ise hanesinde bakır ve yatak gibi ev eşyasından her ne bulunursa alınır ve bunlar borcuna yetmezse tarlada çalışacağı çapa ve

bel ve öküz ve boyunduruk gibi ziraat aletleri alınır ve kâh otuz kırk kuruş kadar vergi ve âşar borcu için bir kaç ay mahbeste yatırılıp ol rençberin evlât ve ayali aç bırakılır. Tarlası sulanmayıp kurur. Hanesi yalnız kalmakla hırsız ve haydutlar gidip malını telef ve ırz ve namusunu ayaklar altına alırlar. Ve kâh bir karye halkını vergi ve âşar ve bakaya borçlarından cümleten hapsedip haneleri boş ve tarlaları muattal ve hali bırakılır ve bu veçhile hapsolunup da sefaletten, kahırdan hastalanan ve vefat edenlerin esbab-ı vefaat ve hallerini kim arar kim sorar. Bazı yerlerde vergisini veremiyenleri ağaca sarıp falakaya yatırıp döğmek, ayalinin, kızının başlarında bulunan beş on kuruşluk süsü koparıp almak ve hatunların uçkuruna varıncaya kadar akça aramak ve bu veçhile hapis ve dayak sefaleti ve namusu gayreti ile hastalanıp ölmek dahi mazur tutulur. Hükümet ise bu şiddetleri edenleri meneder ise artık akça tahsili durur zanneder. Ehli ziraatı yıkan mezalimden biri de gerek devlet borcu gerek mürabahacı borcu için rençberin henüz tarlada yeşil duran malını kıymetinden noksanına satmağa mecbur olmasıdır. Meselâ vergi ve rüsumat bakayasını tahsile memur olanlar yukarda beyan olunan yollarda fıkarayı tazyik ettiklerinde murabahacılar köylüye veya köylüler murabahacıya yanaşırlar. Ve bir ay sonra kilesi kırk kuruş edecek olan mahsul onbeş yirmi kuruşa satılır. Murabahacıların muamelâtına gelince gerçi murabaha ve muamelenin suiistimalini men için şimdiye kadar bir kaç nizam yapılmış ise de taşralarda anların ahkâmı cari olamaz. Zira murabahacılar ya konsoloslardan yahut oranın kodamanlarından olur ve hiç olmaz ise bunlardan birine arkasını dayamış bir herif bulunur. Hükümet memurunun anlar hakkında muamele-i nizamiye icrası mümkün olur mu?»

«Şimdi bir rençber ya vergi veya bakayadan dolayı tazyik olundukta mahfuzu olan senedi ibraz ve işte benim de devletten şu kadar alacağım var bundan borcu mahsup edin üst tarafını bağışladım diye bar bar bağırdığı halde asla kulak verilmez ve «devlet ne vakit olsa sana borcunu eda eder. Sen şimdi şu parayı ver» diye tazyik ve haps ile para alınır.»

«Allah için gözlerinizi açıp hakikaten bir kerre âleme cidden nazar buyurunuz. Etrafınızda bulunan hainlerin yalanlarına kulak asmayınız. Dirayetinizi istimal ile hakikat-i hali anlayacak zaman gelmiştir. Cenabı hak o günü göstermesin bir kerre açlık canlarına yetip de yirmi otuz milyon halk yeis ile meydana çıkarsa vükâlayı devlet yalan sözlerle anları kandıramayıp tefekkürü bile dehşet verici olan her türlü istenilmez şeyler bilâ şüphe vücuda gelir.»

Tekerin Osman

Şehirden gelmiş Tekerin Osman;
Bir mantar şapka almış
Mantar kafasına..
Kapıcıymış hükümet kapılarında.
Bizim avratlara bakmış
Bakmış da;
«Şehirde avratlar demiş
Bir yudum su..»
Vay kel başının şimşir tarağı..

TEKÇARIK

Yazık sana uzanmayan ellere, yazık seni kurtarmayan insânâ,

YURDAKUL

TÜRKİYEDE ÇOCUK HASTALIKLARI ve ÇOCUKLARIN KORUNMASI PROBLEMLERİ

Yazan : Ord. Prof. A. E. Eckstein
Ankara Tıp Fakültesi Yayınlarından
1947, 112 sahife.

Ankara Tıp Fakültesi Prf. lerinden A. Eckstein'in geçen yıl yayınlandığı bu kitap bütün memleket aydınlarını yakından ilgilendirecek karakterdedir. Kitabın ön sözünde «Her çocuğun doğduğu günden itibaren maruz kaldığı her türlü hayat zorlukları karşısında himaye ve yardım görmek hususunda kanuni bir hakkı vardır. Binaenaleyh her devletin en asil vazifesi bu yoldaki işleri görmek için herşeyi yapmaktır.» diyen yazar, bu eseri 10 yıllık devamlı bir çalışma sonunda meydana getirdiğini belirtiyor. O ayrıca 25 ilde, nüfusları 150. 378 i bulan 188 köyde ev ev dolaşarak araştırmalar yapmıştır. Profesör meseleyi şöyle görmektedir: «Türkiyedeki çocuk problemi her şeyden evvel bir köylü çocukları problemidir. Bu meyanda şehir ve köylerdeki bakım işlerinin ve sosyal hijyenik ödevlerin bir çok noktalardan pek ayrı bulunduklarını bilhassa belirtmek isterim.» Bu görüşün icabı olarak Profesörün araştırmaları bilhassa köy çocukları meselesine yönelmiştir.

Kitapta önce doğum-ölüm nispetleri inceleniyor: Çocuk vefiyatı nisbeti 20-24 yaşındaki annelerde % 19, 25-29 yaşındaki annelerin % 26 ve 40 - 44 yaşlarındaki annelerde de % 33 e erişmektedir.

Bundan sonra bu ölümlerin sebepleri araştırılıyor. Muhtelif sebepler arasında enteresan gözlemlere rastlıyoruz: «Salgın hastalıklar, şehirlere nazaran tecrit edilmiş olan köylerde patlar gibi birden bire vâki olur. Köye salgın çok defa şehirden dönen ve hastalığın kuluçka devrinde bulunan birisi tarafından sokulur. Köye böylece giren hastalık bilhassa köyün çocukları arasında süratle yayılır, fevkâlede büyük bir vefiyata sebep olur» Köy çocuklarında görülen ishal, kızamık, idrar yolu taşları, vitaminsizlik, raşitizm tüberküloz, malaria, cilt hastalıkları, trahom, romatizma, v. s. nin bakım şartları, yaş, mevsim, mahal, iklim gibi faktörlerle olan ilgileri, rakamlara ve gözlemlere dayanılarak incelenmektedir. Yazar kitabında yalnız çocukların içinde bulundukları sağlık şartları ile değil, genel yaşama şartları ile de ilgileniyor ve: «Köylerdeki genel yaşama şartları düzenlenmediği müddetçe, sadece özel tıbbi koruma teşebbüslerinde muvaffakiyet ümitleri bulunamıyacağını ehemmiyetle belirtmek isterim.» diyor. Köylerdeki hayat tarzı, çalışmalara, köy evi, kültür durumu, köy çocuğunun köydeki durumu, bütün bunların köy çocuğunun sağlık durumu üzerine etkileri, köyde beslenme şartları, köylünün gıdası, bu gıdaların hazırlanışı, besin ve vitamin değerleri, köyde çocuk bakımı, bu iş için kullanılan metotlar, bunların zararları, faydaları, kuvvetli gözlemlerle tesbit ediliyor ve şu nevi kesin sonuçlara varılıyor. «Anadolu köylüsü genel olarak

BİZİM KÖYDEN :

GECE

Keder, düşünce, ekmek kaygusu, can derdi bizim köylülerin içinde, bizim köylüler toprak kokan şiltelerinin içinde, terli topraklı şilteler, hava delikleri kâğıtlı toprak damlı hane-i viranların içinde, hane-i viranlar bizim köyün içinde ve bizim köy, Anadolu denen garip diyarda, «Hacer-i Semavi» dir bulunduğu yerde...«Çalı dişler, taş ağrıtır, yırtar» ve bizim köylülerin alnından damla damla ter akar, sora efendim birikir bir deli sel olur. «Seylap» diye geçer gazete sütunlarına, «Seylapdan zarar görenler» diye işaret konur yardım fasıllarına...

Şimdi efendim gecedir. Ve bizim köylüler derin uykudadırlar yarını unutmak için. Bal mumu kandiller, gaz tenekesi idareler sönmüş, «Fukara lâmbası» yanıvermiştir, gök yüzünde. İşte böyledir adaşım bu dünyanın hali, el âlemin «Mehtap» dediği nesneye «Fukara lâmbası» der bizim köylüler...

Şimdi gecedir.. Kimse duymadan güleyim bari.. hah.. hah.. hah..

M. KUZUGÜDENLİ

senede ancak bir kaç gün et yer. Türkiyede nüfus başına yumurta sarfiyatı vasati 30 dur. Türkiye gibi köylü ve çiftçi bir memleket için bu rakam herhalde büyük sayılmaz.

Köylerdeki sağlık şartları bu suretle tesbit edildikten sonra çareler aranıyor. Yazar, son yıllarda tıp tekniğinin son derece basitleştiğini ve köy öğretmenlerinden geniş mikyasta faydalanılabilceğini söylüyor. Ayrıca bu gün köylerde ağır şartlar içinde çalışan öğretmenler için: «Memleket içi gezilerinde köylünün kalkınması ve köylerde hayat standardının yükseltilmesi problemleriyle en yakından ilgilenenlerin ve bu sahada en pozitif şekilde çalışanların köy öğretmenleri olduklarını gördüm.» diyor.

Gezici hemşireler, ebeler, sağlık memurları, köy doktorları yetiştirilmesini tavsiye ediyor ve bu konuda şu noktayı açıklıyor: «Batı memleketleri ile yakın Doğu memleketlerinin köy hekimleri bakımından kıyas etmek pek te mümkün olmaz. Çünkü; Batıda yüz yıllardan beri köy doktoru diye anılan ve itibarlı, tatminkâr, işlerini seve seve gören bir yığın hekimlere mukabil, Yakın Doğu memleketlerinde henüz bir köy hekimi mefhumu bile mevcut değildir.»

Memleketimizin ana davalarının ancak ciddi tetkiklere dayanarak hallolacağına inanan hakikî memleket aydınları için, bu kitap daima faydalanılacak bir kaynak olarak kalacaktır. Prf. A. Eckstein yurdun en değerli unsuru olan çocuklarımızın durumlarını anlatırken sanki millî davâlarımızdan birinin röntgen filimini çekerek gözümüzün önüne seriyor; bize gerçeği olduğu gibi gösteriyor; bu uğurda nasıl çalışmamız gerektiğini yana yakıla anlatıyor.

OFLU İBRAHİM EFENDİ

Onu ilk önce enstitüye öğrenci yazmak için gittiğim köyde tanıdım. Oda dolusu cemaatın içerisinde saatlerce konuşmaktan dilim, damağım kuruduğu halde tek bir köylü çıkıp ta «Benim çocuğu Enistitü nektebine» yaz dememişti. Bazen köylünün inadı da kini gibi kavi oluyor.

Bütün köylünün itirazları tek bir nokta üzerinde toplanıyordu: «Okuyan çocuk anasına, babasına hayır etmez. Zındık ve haylaz yetişir. Hem köylü çocuğu okuyup ta kâtip olacak değil ya bire efendi, çiftini sürsün keyfine baksın.» İşte o zaman bir ok gibi fırlayıp ayağa kalktı, gür ve kati bir sesle: «Şimdi anlıyorum ki ağalar dedi. Dünyada cahillikten daha berbat bir şey yokmuş, ben iki tane çocuğumu zındık olsun diye okutmadım. Onlara yüksek tahsil göstermek için katlandığım mahrumiyetleri, çektiğim çileleri şu köyde bilmeyen tek kimse yok sanırım. Cahil müslüman olmaktansa, bırakın okusun gavur olsun. O zaman anasına, babasına karşı vazifelerini daha iyi bilir. Haydi bunları da geç hiç olmazsa köye bir abdesthane yapar.»

Hayretten şaşkınlıktan parmağım ağzımda kalmıştı. Çünkü köylülere çıkışan bu adam, ne öğretmen, ne muhtar, ne de köyün nüfuzlu bir ağasıydı. O dört senedir bu köyde imamlık yapan Trabzon'un Of kazasından gelme yabancı bir imamdı. O gün hoca bunları söylerken sesinin tonunda ve hareketlerinde en ufak bir riya sezmedim. Tersine o gün bir saata yakın konuşmasında okumuşluğun, bilginin sayız nimetlerinden bahsetti. Okumuş adamla, cahil adam arasındaki farkı, gündüzle, geceye benzetti. Oğullarını okutmak için tam on sene imam olduğu köylerden saatlerce yol teperek kışta, kıyamette Ankara'ya sırtında bazlama erzak taşımıştı. «Şimdi bunca mücadelelerden, didişmelerden sonra, çocuklarının istikbaline emniyetle bakan bir babayım» diyordu. Zira geçen sene bir tanesi yüksek ticareti, diğeri de yüksek öğretmen okulunu bitirmişti...

Hocanın insana tesir eden kuvvetli tarafları vardı. Daha ilk konuşmamızda anladım ki, bizim Oflu hoca, kelimenin tam manasile birçok idealist ve köycü geçinenlerin papucunu dama atacak kadar uyanık, köyü bilen, çevresinde örnek bir adamdı. Ne zaman konuştumsa onda meçhul ve mistik bir âlemin uyuşturucu telkinlerile etrafına kapkara bir ruh saçan yobaz hocalardan tek eser görmedim. O, köylüye ileri ve doğru yolu göstermede, yenilik getirmede eğitmen ve öğretmenin daima baş yardımcısı olmuş, köylünün içinden çıkan «okul ve yeni yazı düşmanı gibi» softalarla yapılan mücadelede hep eğitmeni ve öğretmeni tutmuştur.

Bizim Oflu İbrahim efendinin çeşitli alanlardaki faaliyetlerinden işte bir kaçı daha: sebzenin adını bilmiyen Ankara köylerinden bir çoklarına sebzeyi görenek haline getirttiren odur. Pek

KÖY BİBLİYOĞRAFYASI

(1928 — 1948)

II

Aksoy, Refet : Köylülerimizle başbaşa. Yozgat, İlbaylık Basımevi 1936 (16,5 X 24) 104 s. F. K.

*

Alagöz, Cemal Arif : Ankara çevresi coğrafya köy monoğrafyaları için. (D. T. C. Fakültesi dergisi C: IV sayı 4 ayrı basım) Ankara, T. T. Kurumu B. 1946-(29 X 20) 409 - 420 s. F. K.

*

Aldea, C. S : Bir çiftçinin öğütleri. Türkçeye çeviren : E. Hamdi Akman. Edirne, Vilâyet B. 1944 (17,5 X 12,5) 26. s. F. K.

*

Alptekin, A. Şükrü : Köyün kitabı. İstanbul, Cumhuriyet B. 1938 (15 X 21,5) 406 s. F. 110 k.

*

Altı aylık köy iş cedvelleri izahnamesi. Dahiliye Vekâleti mahalli id. u. md. köy idaresi. İzmir ticaret B. 1938.

*

Anadolu toprak ve suları hakkında rapor. İstanbul, ekspres B. 1938 (16 X 23,5) II. F. k.

*

Ankara Çankırı vilâyetlerinde yapılan köy etüdleri hülâsaları., Ankara Recep Ulusoğlu B. 1938 (16 X 23,5) 88 s. F. k.

*

Ankarada toplanacak büyük ziraat kongresine uzunköprü ticaret odası tarafından takdim edilen rapor. (13,5 X 19) 32 s. F. k.

*

Anık, K. : Bağlarda antreka, verem, kavlama, ballık, pronos hastalıkları ve bakımları (İzmir köy bürosu yayınlarından) İzmir, Dereli B. 1935 (11,5 X 16,5) 23 s. F .2,5 k.

*

Antep köyleri. (Gaziantep Halkevi yayınlarından).

*

Aran, Dr. Sadri : Evedik köyü - bir köy monoğrafisi (Yüksek Ziraat Enstitüsü çalışmaları no: 66) Ankara, Y. Z. E. B. 1938 159 s. resim ve grafikli.

*

Arazi vergisi kanunu. İstanbul, Şark ve Maarif kütüphaneleri. 1931 (11,5 X 15,5) 22 s. F. 10 k.

*

Argıncık köyü. (Kayseri Halkevi yayınlarından) Kayseri, vilayet B. 1937 (23,5 X 30) 38 - 51 s. F. k.

*

Arkan, Dr. İzzet : Köylüler için sıtma hakkında kısa bilgiler. İstanbul, Halk B. 1936 (12 X 16,5) 19 s. resimli F. 2,5 k.

(Devam edecek)

çok köylerde abdesthanenin bir ihtiyaç olduğunu da o duyurmuştur. Dünyada olup bitenlere karşı köylünün tecessüsünü dürterek köylüye gazete ve kitap sevgisini aşılayan da odur. O civar köylerde imamlık yapan bir kardeşi ile, bir, iki akrabasını daha tanıyorum ki, çevrelerinde örnek işler başarmak bakımından, Balıkuyumcu imamından hiçte aşağı kalmazlar.

Not : Siz de çevrenizde dikkate değer bulduğunuz, örnek adamları ve örnek çalışmaları dergimize yazınız.

H. AYTEKİN

OLANDAN - BİTENDEN

TEFECİLİK HORTLUYOR

Giresun'dan Akın gazetesine yazıldığına göre, fındık yetiştiren köylüler fındık tüccarlarından borç para istemişler. Onlar da para yerine kilosu yüz kuruştan fındık vermeyi teklif etmişler. Köylüler tüccardan kilosu 100 kuruştan fındık alarak onlara borçlanmaktadırlar. Aldıkları fındıkları ise pazarda 40 - 45 kuruşa yine fındık tüccarları adına fındık toplayıcılara satmak zorunda kalmaktadırlar. Ellerine geçen para ile de kilosu 30-35 kuruşa mısır alıp yemektedirler.

ÇOCUK ÖLÜMÜ

Millet Meclisinde çocuk meselesi görüşülürken Çocuk Esirgeme Kurumu başkanı ve millet vekili Fuat Umay, köylerdeki çocuk ölümünün % 45 i geçtiğini söylemiş. İnsanın inanamıyacağı geliyor. Fakat neyleyelim ki bu korkunç rakamı gazeteler kocaman başlıklarla ilân ettiler.

BUĞDAY ALIMI

Ticaret odaları buğday tüccarlarına, buğday alımını ofise mi yoksa tüccarlara mı bırakmalı diye sormuşlar. Onlar da tüccarlara bırakılmasını istemişler. Hani bir söz vardır; tilkiye tavuk yer misin diye sormuşlar, o da güleceğimi getiriyorsunuz yahu demiş. Şu buğday işini bir de köylünün kendisine sorsalar, o ne der acaba?

TOPRAK BÖYLE Mİ DAĞITILIYOR?

Bakırköy ilcesinin Mahmut bey bucağına bağlı Esenler köyü halkına hazinenindir diye dağıtılan toprakların sonradan sahibi çıkmış, açtığı dâvayı kazanmış. Köylü üstelik bir de dâvacının avukat ve mahkeme masrafını ödiyecekmiş. Bu durum karşısında şaşırıp kalan köylüler diyor ki: «Bizler bir çok fedakârlıklara katlanarak bir çok mahrumiyetler içinde kıvranarak toprağı mahsule elverişli bir hale getirelim. Ondan sonra bize tahliye ediniz denilsin...»

TOPRAK BAYRAMI

Büyük tartışmalara yol açan Toprak Kanunu daha üçüncü yılında büyük toprak sahiplerinin lehine olarak değiştirilme yoluna gidildi. Yani Emin Sazak'ın kehaneti doğru çıktı. Buna rağmen bu yıl da Toprak Bayramı kutlandı. Beylik sözler söylendi, ısmarlama yazılar yazıldı. Tam manasiyle ısmarlama bir bayram. Ağaç bayramı vesaire gibi bir şey. Yıllardanberi toplanılır, davul zurna çalınır. bir nice söz edilir, binlerce ağaç dikildiği gazetelere geçirilir. Fakat netice hiç. Şimdiye kadar Türkiyemizin ağaç deryası haline gelmesi gerekirdi. İnşallah Toprak Bayramı böyle olmaz. Ve yine inşallah: «En az oniki milyon köylüyü toprak sahibi etmek o kadar muazzam bir dâvadır ki, biz bu hedefe yarım asırda varabilirsek hem çok şanslı hem de çok pratik olduğumuza hükmetmekle, övünmüş olmayız.» diyen yarı resmi gazetenin hınk deyicisi meşhur yazarın yüzü kara çıkmaz.

YAĞMUR VE TOPRAK

(Köy Kültür Dergisi)

Ayda bir çıkar * Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden HALİL AYTEKİN * Her çeşit muhabere için adres: (P. K. 55 ANKARA) dır * İdarehanesi yok, Elvan köyünde hazırlanır. 10 sayının abone bedeli 100 kuruştur. * Basıldığı yer Sakarya Basımevi — Ankara